

Sygn. akt II Ca 797/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Puchalska
Sędziowie:	SSO Grażyna Wołosowicz SSR del. Jolanta Klimowicz-Popławska (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielczej (...) (...) im.
F.. S. w G.

przeciwko B. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 28 maja 2013 r. sygn. akt I C 857/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielnia (...) (...) im. F.. S. z siedzibą w G. wniosła pozew przeciwko B. G., w którym domagała się zasądzenia od pozwanej na jej rzecz kwoty 37.790,35 złotych tytułem zwrotu kapitału pożyczki wraz z odsetkami naliczonymi na dzień wniesienia pozwu z umownymi odsetkami naliczanymi, według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej równowartość czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 11 marca 2013 roku w sprawie I Nc 1710/13 Sąd Rejonowy w Białymstoku nakazał pozwanej B. G., aby zapłaciła na rzecz powódki Spółdzielczej (...) (...) im. F.. S. z siedzibą w G. kwotę 37.790,35 złotych wraz z umownymi odsetkami i kosztami procesu.

Pismem z dnia 16 maja 2013 roku powódka ograniczyła żądanie pozwu do kwoty 36.589,46 złotych wraz z umownymi odsetkami naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej równowartość czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 27 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu (k. 40-45), w pozostałym zakresie cofając powództwo wraz ze zrzeczeniem się.

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwana B. G. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dniem 28 maja 2013 roku, sygn. akt I C 857/13 zasądził od pozwanej B. G. na rzecz powoda Spółdzielczej (...) z siedzibą w G. kwotę 36.589,46 złotych wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 27 kwietnia 2013 roku do dnia 28 maja 2013 roku (pkt 1), a w pozostałym zakresie postępowanie umarzył (pkt 2). Sąd świadczenie zasądzone w pkt 1 wyroku rozłożył na 61 rat w wysokości – pierwsza rata – w kwocie 589,46 złote płatna do dnia 25 czerwca 2013 roku, kolejne 60 rat – po 600 złotych każda, płatne do 25 dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od lipca 2013 roku, z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym na wypadek przekroczenia terminu płatności którejkolwiek z rat (pkt 3). Odstąpił od obciążania pozwanej B. G. kosztami procesu (pkt 4).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 10 czerwca 2010 roku Spółdzielnia (...) Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. podpisała z B. G. umowę pożyczki konsumenckiej konsolidacyjnej nr (...), mocą której (...) udzieliła pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 40.000 złotych na okres od dnia 10 czerwca 2010 roku do dnia 10 czerwca 2015 roku. Umowa pożyczki została zabezpieczona między innymi poprzez przystąpienie pożyczkobiorcy do grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ATUT i dokonanie cesji z tej umowy na rzecz banku. P. zobowiązała się do terminowej spłaty pożyczki zgodnie z harmonogramem spłat. W umowie zastrzeżono, że w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną, niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

Sąd I instancji ustalił, iż B. G. nie wywiązała się z ciążącego na niej obowiązku terminowej spłaty pożyczonej kwoty. Zadłużenie pożyczkobiorcy na dzień 25 lutego 2013 wynosiło kwotę 37.790,35 złotych, na które składała się kwota 34.797,82 złotych tytułem kapitału pożyczki, kwota 1.068,40 złotych tytułem odsetek umownych oraz kwota 1.924,13 złotych tytułem odsetek od kapitału. W dniu 25 lutego 2013 roku B. G. dodatkowo uiściła na poczet zadłużenia kwotę 100 złotych oraz 691,30 złotych, w dniu 25 marca 2013 roku – kwotę 791,30 złotych oraz w dniu 26 kwietnia 2013 roku – kwotę 790,30 złotych. Po rozliczeniu dokonanych wpłat zadłużenie B. G. wyniosło kwotę 36.589,46 złotych, na którą składa się kwota 34.797,82 złotych tytułem kapitału pożyczki oraz kwota 1.791,64 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek (k. 40-45 odpowiedz na sprzeciw, raport spłaty k. 58-60).

Biorąc pod uwagę regulację umowy pożyczki objętą art. 720 § 1 k.c. Sąd Rejonowy ustalił, iż bezspornym w sprawie był fakt zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki oraz nie dokonania spłaty całości pożyczki, istnienia, wysokości oraz sposobu wyliczenia zadłużenia w kwocie 36.589,46 złotych.

Powołując się na treść art. 354 § 1 k.c. Sąd I instancji uznał, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dostarczył dowodów na okoliczność spełnienia przez pozwaną ciążącego na niej zobowiązania z tytułu umowy pożyczki, ani też dowodów na istnienie okoliczności zwalniających ją od odpowiedzialności z tytułu niewykonania umowy. Na tej podstawie Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w zakresie kwoty 36.589,46 złotych.

Sąd stwierdził, iż cofnięcie przez powódkę powództwa ponad kwotę 36.589,46 złotych, ze zrzeczeniem się powództwa w cofniętym zakresie, wobec braku przyczyn, dla których czynność cofnięcia mogłaby być uznana za nieskuteczną, bądź niedopuszczalną, było skuteczne i na podstawie art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

Sąd I instancji uwzględniając sytuację materialną i życiową pozwanej uznał w świetle art. 320 k.p.c., że uzasadnione jest rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. Podkreślił, że mimo trudnego położenia, już po wypowiedzeniu umowy pożyczki, pozwana starała się w miarę swych możliwości spłacać zaległość względem powódki. Podkreślił, że pozwana zwracała się do powódki o „restrukturyzację” zadłużenia, ewentualnie o rozłożenia zadłużenia na raty jednakże nie wyrażono na to zgody. Wskazał, że powódka wiedziała o tym, że wymieniona ma pewne trudności w spłacie zaciąganych wierzytelności, a udzielając pożyczki знаła też sytuację majątkową pozwanej, jej możliwości zarobkowe. Mimo to w ramach zawartej umowy nie zdecydowała się na jej zabezpieczenie umową ubezpieczenia od utraty pracy.

Wobec powyższego, Sąd uwzględnił żądanie pozwanej podniesione na rozprawie z dnia 28 maja 2013 roku, orzekając o rozłożeniu świadczenia na raty miesięczne w kwocie po 600 zł. Stwierdził między innymi, że rozłożenie dochodzonego pozewem roszczenia na raty nie sprzeciwia się słusznemu interesowi powódki, a pozwanej umożliwi realną spłatę zadłużenia, albowiem przy tak skonstruowanej umowie pożyczki, mimo dokonywanych wpłat, zadłużenie pozwanej w niewielkim stopniu malało, co mogło spowodować sytuację, że B. G. nie zdoła go nigdy spłacić.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., art. 359 § 2¹ k.c.,

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., uwzględniając trudną sytuację majątkową i życiową pozwanej i uznając, że obciążenie pozwanej wysokimi kosztami procesu byłoby pozbawione słuszności.

Apelację na powyższego wyroku złożyła powódka, zaskarżając go w części, tj. w punkcie 3 w zakresie orzeczenia o rozłożeniu zasądzonej kwoty na raty oraz odpowiednio punkcie 1 w zakresie nie zasądzenia odsetek od dnia 29 maja 2013 roku do dnia zapłaty, zarzucając naruszenie przepisów postępowania:

- art. 320 k.p.c. przez jego błędną interpretację i na skutek przyjęcie, że w sprawie zachodzą przesłanki do rozłożenia przedmiotowego zadłużenia na raty, co uniemożliwia zaspokojenie powódki w sposób zgodny z przyjętymi zasadami i to zarówno funkcjonującymi w ramach przepisów obowiązującego prawa jak i w obrocie gospodarczym i handlowym;

- art. 233 § 1 k.p.c. przez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na błędnym przyjęciu, że zachodzą podstawy do dalszego rozłożenia na raty pożyczki pobranej przez pozwaną w 2010 roku – aż do roku 2018.

Mając na względzie powyższe, wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 36.589,46 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, od dnia 27.04.2013 roku do dnia zapłaty;

- uchylene punktu 3 wyroku;

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję wg norm przepisanych.

Z ostrożności procesowej wniosła o:

- zmianę punktu III wyroku przez dodanie po słowach „z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym na wypadek przekroczenia terminu płatności którejkolwiek z rat” sformułowania „z tym, że opóźnienie w spłacie

dwóch kolejnych orzeczonych rat skutkować będzie natychmiastową wymagalnością zasądzonej należności”;

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne sprawy, należycie ocenił zebrany w toku postępowania materiał dowodowy i w konsekwencji trafnie uznał, iż w przedmiotowej sprawie spełnione zostały przesłanki art. 320 kpc warunkujące rozłożenie zasądzonej od pozwanej na rzecz powódki kwoty na raty. Wobec powyższego poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne oraz wywody prawne, Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Powołany przepis art. 320 kpc, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, daje sądowi możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego, a mianowicie między innymi poprzez rozłożenie zasądanego świadczenia na raty. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że taka sytuacja zachodzi, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowo byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 25 stycznia 2013 roku, I ACa 1080/12, LEX 1310300; Kodeks postępowania Cywilnego. Komentarz pod red. T. Erecińskiego, LexisNexis, Warszawa 2012, s.2426).

Tak określone warunki do zastosowania powyższej regulacji zachodzą w niniejszej sprawie i wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy szczegółowo przedstawił je w pisemnych motywach rozstrzygnięcia. Wskazał mianowicie na trudną sytuację finansową i życiową pozwanej, która jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, wychowuje samotnie dwoje dzieci, z których jedno ma dwa lata, co utrudnia pozwanej podjęcie pełnego zatrudnienia. B. G. aktualnie otrzymuje alimenty na dwoje dzieci w łącznej kwocie 500 zł i w zamian za mieszkanie opiekuje się starszymi ludźmi, czerpiąc też z tego tytułu niewielkie dochody. Istotne jest również, że pozwana utraciła pracę, przy czym wcześniej nieuczciwy pracodawca zaprzestał przelewania rat pożyczki z jej wynagrodzenia na konto powódki, co finalnie spowodowało postawienie należności z tytułu pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Należy też zaznaczyć, że powódka, mimo wniosków pozwanej nie wyraziła zgody na restrukturyzację zadłużenia, nie zaoferowała też pozwanej zabezpieczenia pożyczki umową ubezpieczenia od utraty pracy. Powyższe okoliczności spowodowały, iż jednorazowa spłata należności przez pozwaną stała się praktycznie niemożliwa, a taki stan rzeczy w konsekwencji uzasadnia, w świetle art. 320 kpc, rozłożenie zasądanego świadczenia na raty.

Za błędne należy też uznać stanowisko skarżącej jakoby zaskarżona część rozstrzygnięcia uniemożliwiła zaspokojenie powódki i godziła w jej interesy jako wierzyciela. Należy zauważyć, że roszczenie powódki zostało w całości uwzględnione, a jedynie w odmienny sposób, niż to wynika z treści łączącej strony umowy, uregulowany został sposób spełnienia świadczenia. Powyższe, z uwagi na szczególnie trudne położenie pozwanej, ma na celu umożliwienie jej wykonania wyroku w sposób dobrowolny i uchronienia od postępowania egzekucyjnego. Wymaga podkreślenia, że stanowiący podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia przepis art. 320 kpc, mimo jego umiejscowienia pośród przepisów procesowych, jest również normą prawa materialnego i uprawnia sąd do modyfikowania treści łączącego strony stosunku cywilnoprawnego w inny sposób, niż określa to treść tego stosunku (por. wyrok SN: z dnia 15 października 1998 roku, I CKN 861/97, LEX 1216214; z dnia 26 kwietnia 2006 roku, V CSK 20/06, LEX 198525).

W ocenie Sądu Okręgowego nie ma też racji skarżąca wskazując na rzekomo wadliwe i sprzeczne z zebrany materiał dowodowy ustalenie przez Sąd Rejonowy, że pozwana posiada realne możliwości spłaty poszczególnych rat w sposób i w wysokości określonej zaskarżonym wyrokiem. Należy zauważyć, że pozwana deklarowała gotowość uiszczania rat miesięcznych w kwocie po 600 zł w toku postępowania, a powyższą możliwość potwierdziła częściowo

spłacając pożyczkę jeszcze przed wydaniem orzeczenia przez Sąd I instancji. Powyższe działanie pozwanej skutkowało częściowym cofnięciem pozwu i zrzeczeniem się roszczenia przez powódkę. Poczynione w tym zakresie przez Sąd Rejonowy ustalenia były zatem prawidłowe i jako zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, nie naruszały art. 233 §1 kpc

Brak jest w opinii Sądu Okręgowego podstaw do uwzględnienia, tak jak wnosi o to skarżąca, modyfikacji zaskarżonego orzeczenia o rozłożeniu zasądzonego świadczenia na raty poprzez zastrzeżenie, że opóźnienie w spłacie dwóch kolejnych rat skutkować będzie natychmiastową wymagalnością zasądzonej należności. Tego rodzaju rozstrzygnięcie po pierwsze nie znajduje oparcia w treści art. 320 kpc, który uprawnia sąd jedynie do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, po drugie nie odpowiada istocie powołanego przepisu, który ma na celu stworzenie zobowiązaniem, z uwagi na jego szczególne położenie, korzystniejszych warunków do spłaty zasądzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, uznając zaskarżone orzeczenie za słuszne i prawidłowe, na mocy art. 385 kpc Sąd Okręgowy oddalił apelację powódki jako bezzasadną.